

Viimase mõisahärra Leo von Wahli autod

Kuigi mõisahärra oli ostnud esimeseks autoks luksusliku Humperi, siis Saksamaalt Lustiverre jõudis esimesena 1909. aastal Fiat Landaux. Humber liikus Berliinist mõisa 1910. aastal.

1912. aastal täienes autopark helebeeži Benziga ning 1914. aastal modernse Mercedes Daimleriga. Mercedesel oli alanud I maailmasõja tõttu Lustiveres lühike eluiga, kuna selle nõudis endale Vene armee ja uueks omanikuks sai armee kindral. Mercedes Daimleriga (Mercedes 18/50 HP) jõudis Leo von Wahl osaleda 1914. aastal toimunud Balti Auto- ja Aeroklubi III autovõistlusel tuli suurvürstinna Viktoria Fjodorovna auhinnale. Leo von Wahl oli Balti Auto- ja Aeroklubi liige ja kuulus võistluse organiseerimise komiteesse. Selle võistluse ajal külastas Lustivere mõisa Venemaa suurvürst Kirill Vladimirovitš Romanov. Rallil osales värvikas seltskond autovõistluse huvilisi, kes ralli teisel päeval teel Tartust Pärnusse külastasid ka Lustivere mõisa.

MTÜ LUSTIVERE MÕIS

www.lustivere.ee

+372 5341 4653
lustiverekodu@gmail.com
lustiveremois

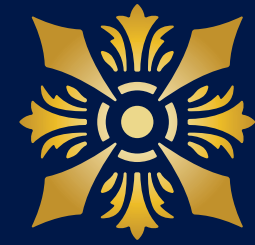
Mõisa tee 2, Lustivere,
Põltsamaa vald, Jõgeva maakond

Mõisa käekäik alates selle riigistamisest

1920–1928 laste suvepansionaat
1929–1944 lastesaanatoorium
1944–1972 Vabariiklik Lustivere (Laste)
Kopsutuberkuloosi sanatoorium
1972–1991 Jõgeva rajooni keskaigla siseosakond
1992 Lustivere haigla (iseseisva litsentsiga)
1993. aastast hooldekodu (al 2000. aastast MTÜ)

Lugemisvara Lustivere mõisast

Lea Lints „Killukesti Lustivere piirkonna ajaloost“
Alo Särg „Jõgevamaa mõisad ja mõisnikud“
Rene Levoll „Impeeriumi viimane autovõistlus“
Juhan Maiste „Eesti mõisad ja lossid I“
H. Konrad Verlag „Erlebtes Livland. Die Familie v. Wahl 1795–1993“

LUSTIVERE
MÕIS

Keskajast pärinevat Lustivere mõisa (*saksa keeles Lustifer*) on esimest korda mainitud 1552. aastal, kui see oli osa Põltsamaa linnuse valdustest.

Rootsi ajal, 1623. aastal andis Gustav II Adolf Põltsamaa lossipiirkonna mõisad, sealhulgas Lustivere, baltisaksa päritoluga Rootsi väejuhile ja riigitegelasele Hermann von Wrangellile. Peale viimase Wrangelli surma läks mõis reduktsiooni käigus riigile.

1725. aastal kinkis Vene keisrinna Katariina I mõisa Peeter I erasekretärile Sigismund Adam von Wolffile, kelle perekonnale ja järglastele jäi mõis pea sajaks aastaks.

1818. aastal ostis mõisa kohtunik Reinhold Johann von Samson-Himmelstjerna, kelle surmaga pärandus 1858. aastal mõis tema pojale Reinhold Friedrich Eugenile. Viimane müüs 1861. aastal mõisa omakorda oma õele Angeliquele ning tema abikaasale Carl Georg von Wahlile. Siit sai alguse Wahlide aadlisuguvõsa Lustivere liin.

Fotod Rahvusarhiiv

Lustivere mõisa barokne hoone

Reinhold von Wahl hobusel

Fanny von Wahl

Von Wahlide aeg Lustivere mõisas kuni 1920. aastani

Carl Georg von Wahli (1805-1876) ja Angelique ainus laps oli Reinhold Eugen von Wahl (1845-1899), kes oli järgmine Lustivere mõisa pärija. Reinhold abiellus 1876. aastal Pajusi mõisast pärit Alwine Fanny von Wahliga.

Reinholdi ja Alwine Fanny poeg Leo Edward von Wahl (1883-1965) oli Lustivere viimane mõisnik kuni selle riigistamiseni 1920. aastal. Viimase Lustivere liini von Wahlide järglasena külastas 1988. aastal mõisa Leo von Wahli tütar Ena Harpe.

Ahjukahlid peahoone I korruse koridoris

Mõisa peahoone

Lustivere mõisa peahoone hävis Põhjasõjas, selle asemele ehitati 18. sajandi esimesel poolel barokne puidust hollandi stiilis peahoone. Von Wahlid uue omanikena lasid puidust hoone lammutada 1870. aastate esimesel poolel. Uus puustest tellistest mõisahoonet ehitati vana hoone keldri võlvidele aastatel 1871–1881.

Neogooti stiilis härrastemaja püstitati arhitekt Reinhold Guleke projekti järgi. Vanast baroksest hoonest toodi uude mõisahoonesse mõned ukse ja figuursete koobalmaalikutega ahjukahlid. Samuti on pildidelt tuvastatav, et puidust hoone veranda klaasid võeti kasutusele uues hoones.

1891. aastal lisati hoonele kaheksatahuline torn, mis tegi sellest Eesti ühe suursuguseima neogooti mõisa. 1910. aastal toodi hoonesse vesi, kanalisatsioon, telefon ja elekter ning rajati araabia tuba ja lilletuba.

Puhas tellisladu, sakmelised rinnatised ja nurgatorn on inspireeritud keskaegsest linnusearhitektuurist. Poolteisekorruselise kõrgel soklil telliskivihoonet kujundavad eri kõrgused katused ja jõulised astmikfrontoonid. Hoone põhjaotsaga liitub sakmelise rinnatisega peatorn. Esikülje keskel on lai trepp (esialgne peatrepp avanes kahele poole külgedele), avasid rõhutavad jäigad pealmikkarniisid, fassaadidel on kasutatud mitmesuguse faktuuri ja värvitooniga krohvi.

Siseplaneering on valdavalt ebasümmeetriline; vestibüül, peasaal jm ruumid on eklektilised. Rikkalikult on kasutatud väärspuitu.

Evald Okas. Lustivere mõis. 1935 (õli, lõuend)

Mõisaansambel

Lustivere mõisale kuulunud hoonetest on säilinud mitmeid kõrvalhooneid nagu „väike härrastemaja“ (mõisa ajal puusseparimaja), sepikoda, meierei, teenijatemaja, pargimaja, aedniku riistakuur, aednikumaja-kasvuhoone, tall-tõllakuur, ait, valitsejamaja, mõisa piirdemüürid ja väravapostid. Nii mõisa peahoone, park kui ka mitmed kõrvalhooned on kultuurimälestised.

Tiibklaver Steinway

Peahoones on mitmeid mõisaga seotud kultuuriloolisi objekte nagu 1910.–1911. aasta valmistatud tiibklaver “Steinway & Sons Makers”, mis on ainus kaitsealune klaver Kultuurimälestiste registris. Ekspertide hinnangul on tegetmist ainukese avalikus kasutuses olnud 20. sajandi alguse Steinway A mudeliga.

Klaver on näide maailmakuulsa klaverivabriku “Steinway & Sons Makers” toodangust. Klaver esindab modernset klaveritoodangut, mida eristab ajaloolisest klaverist metallraami kasutamine. Instrumendi korpuse valmistamisel on kasutatud mahagonpuitu.

Lisaks on mõisas eksponeeritud ajaloolist mööblit ja kunstiteoseid.